

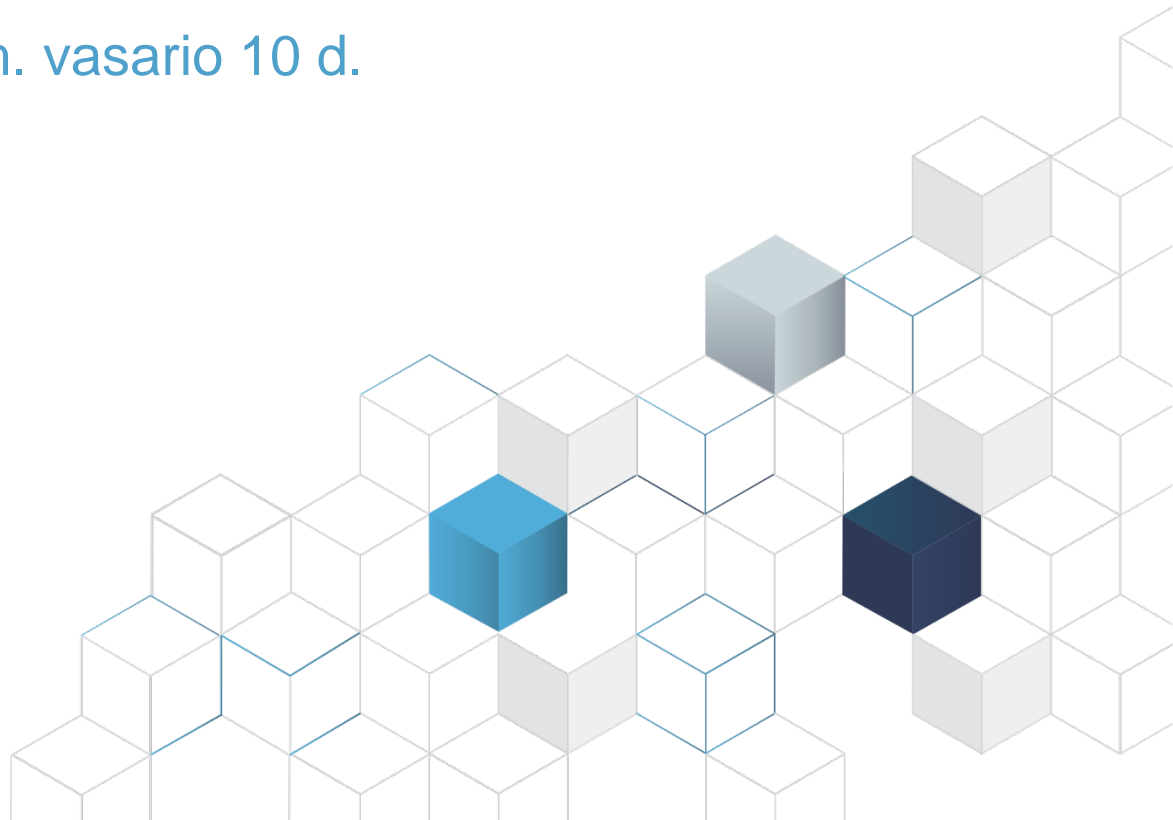
AUKŠČIAUSIOJI
AUDITO INSTITUCIJA
NAUDINGI • VERTINAMI • ATPAŽINTAMI

VALSTYBINIO AUDITO ATASKAITA

VALSTYBĖS BIUDŽETO LĖŠŲ IR TURTO, SKIRTŲ VIEŠAJAI ĮSTAIGAI GEROS VALIOS KOMPENSACIJOS UŽ ŽYDŲ RELIGINIŲ BENDRUOMENIŲ NEKILNOJAMĄJĮ TURTAŲ DISPONAVIMO FONDUI, VALDYMO, NAUDOJIMO IR DISPONAVIMO JAIS 2020 METAIS TEISĖTUMO VERTINIMAS

2021 m. vasario 10 d.

Nr. FAE-1

Valstybės kontrolės – aukščiausiosios valstybinio audito institucijos – pagrindinė funkcija – prižiūrėti, ar teisėtai ir efektyviai valdomi ir naudojami valstybės finansai ir kitas turtas bei kaip vykdomas valstybės biudžetas. Valstybės kontrolė, teikdama audito pastebėjimus ir rekomendacijas, siekia didinti viešojo sektoriaus efektyvumą ir jo kuriamą naudą visuomenei, o savo darbui keldama aukščiausius kokybės reikalavimus – būti pavyzdžiu visam viešajam sektoriui.

Auditą atliko: Daiva Sakalauskienė (grupės vadovė nuo 2020-11-03 iki 2021-01-28), Inga Liutkevičiūtė (grupės vadovė nuo 2021-01-29 iki 2021-02-10), Gintaras Pakalniškis, Giedrė Stalauskienė.

Valstybinio audito ataskaita pateikta: Lietuvos Respublikos Seimo Audito komitetui, Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijai, viešajai įstaigai Geros valios kompensacijos už žydų religinių bendruomenių nekilnojamąjį turtą disponavimo fondui.

TURINYS

ĮŽANGA	4
AUDITO REZULTATAI	6
Kompensacija naudojama laikantis teisės akty	6
PRIEDAI	7
Audito apimtis ir metodai	7

ĮŽANGA

Audito tikslas ir apimtis

Vadovaudamiesi įstatymu¹, atlikome viešajai įstaigai Geros valios kompensacijos už žydų religinių bendruomenių nekilnojamąjį turtą disponavimo fondui skirtų valstybės biudžeto lėšų ir fondo nuosavybėn perduoto valstybės nekilnojamojo turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais 2020 metais teisėtumo auditą. Jis atliktas pagal Valstybinio audito reikalavimus ir tarptautinius aukščiausiųjų audito institucijų standartus.

Audito ataskaitoje pateikiami tik audito metu atlikti ir nustatyti dalykai, o nepriklausoma nuomonė dėl valstybės biudžeto lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais 2020 metais teisėtumo pareiškiami audito išvadoje.

Audito apimtis ir taikyti metodai išsamiau aprašyti priede „Audito apimtis ir metodai“ (7 psl.).

Geros valios fondo paskirtis

Nuo 2011-12-01 įsigaliojo įstatymas², kuriame nustatytas mokėtinos piniginės kompensacijos už Lietuvos žydų religinių bendruomenių nekilnojamąjį turtą dydis – 37,07 mln. Eur, mokėjimo terminas (iki 2023-03-01), tvarka ir naudojimo paskirtis. Nuo įstatymo įsigaliojimo jau sumokėta 29,83 mln. Eur (80,5 proc. kompensacijos).

Vadovaujantis įstatymu³, kompensacija mokama iš valstybės biudžeto Lietuvos Respublikos Vyriausybės kompensacijomis disponuoti paskirtam fondui. Toks Vyriausybės paskirtas⁴ fondas – viešoji įstaiga Geros valios kompensacijos už žydų religinių bendruomenių nekilnojamąjį turtą disponavimo fondas.

Valstybės kontrolė atlieka šio fondo valstybinį auditą ir kasmet iki vasario 10 d. pateikia Vyriausybei valstybinio audito išvadą ir ataskaitą⁵. Valstybinio audito išvadoje konstatavus, kad fondas disponuoja jam perduotomis kompensacijos lėšomis arba valdo, naudoja jam perduotą nekilnojamąjį turtą ar juo disponuoja ne pagal įstatyme nustatytą paskirtį arba kitaip pažeidžia šio įstatymo reikalavimus, Vyriausybė turi teisę laikinai sustabdyti kompensacijų mokėjimą ir disponavimą jomis ir spręsti dėl kito fondo paskyrimo.

Vadovaujantis įstatymu⁶, fondo gauta piniginė kompensacija gali būti naudojama tik šiems tikslams:

- Lietuvos žydų religiniams, kultūros, sveikatos apsaugos, sporto, švietimo ir mokslo projektams finansuoti;

¹ Geros valios kompensacijos už žydų religinių bendruomenių nekilnojamąjį turtą įstatymas, 2 str. 6 d.

² Ten pat, 2 str. 1 ir 8 d.

³ Ten pat, 2 str. 2 d.

⁴ Vyriausybės 2012-04-04 nutarimas Nr. 357 „Dėl fondo, skirto disponuoti kompensacija už Lietuvos žydų religinių bendruomenių nekilnojamąjį turtą, paskyrimo“.

⁵ Geros valios kompensacijos už žydų religinių bendruomenių nekilnojamąjį turtą įstatymas, 2 str. 6 d.

⁶ Ten pat, 3 str.

- Antrojo pasaulinio karo metais Lietuvoje gyvenusiems ir nuo totalitarinių režimų okupacijų laikotarpiu nukentėjusiems žydų tautybės asmenims remti (panaudota 2013–2014 m.);
- fondo administravimo išlaidoms, kurių metinė suma negali viršyti 10 proc. metinės piniginės kompensacijos dalies, tvirtinamos kiekvienų metų valstybės biudžete, apmokėti.

Nepanaudotos piniginės kompensacijos lėšos gali būti laikomos bankuose, o nuo 2016-03-26 – ir investuojamos, atsižvelgiant į šiuos kriterijus: investuotų lėšų saugumą, likvidumą, metinį pelningumą, komisinio užmokesčio ar kitų išlaidų dydį. Uždirbtos palūkanos gali būti naudojamos tiksliniams projektams finansuoti ir fondo administravimo išlaidoms apmokėti.

Fonde yra sukurta vidaus kontrolės sistema tinkamam kompensacijos naudojimui užtikrinti. Fondo administracija atlieka pirminį projektų paraiškų tinkamumo vertinimą, jų atitiktį projektų paraiškų teikimo taisyklėms⁷. Projektų atrankos komitetas⁸ atlieka projektų paraiškų kokybinį vertinimą, nustato rekomenduojamas projektų finansavimo vertes. Fondo valdyba svarsto ir priima sprendimus dėl fondo pateiktų projektų finansavimo⁹.

Vykdydama projektų įgyvendinimo kontrolę, fondo administracija analizuoja projektų vykdytojų pateiktas ataskaitas ir vertina projektų išlaidų tinkamumą.

Lietuvos Respublikos Seimas 2020 metų valstybės biudžete¹⁰ kompensacijai už Lietuvos žydų religinių bendruomenių nekilnojamąjį turtą skirti patvirtino 3,62 mln. Eur (kaip Vyriausybės kanceliarijos asignavimus). Vyriausybės kanceliarija šias lėšas 2020 metais pervedė fondui. 2020 metais fondas pervedė projektų vykdytojams iš viso 2,11 mln. Eur kompensacijos lėšų, patyrė 0,21 mln. Eur administravimo išlaidų (5,9 proc. metinės piniginės kompensacijos dalies). Nepanaudotas kompensacijos lėšų likutis 2020-12-31 banko sąskaitose sudarė 4,31 mln. Eur, investuota lėšų dalis – 11,85 mln. Eur, taip pat 2020-12-22 valdybos posėdyje priimtas sprendimas investavimui dar skirti 1,42 mln. Eur nepanaudotų kompensacijos lėšų. Nuo 2016-03-17 įstatymu¹¹ leidus lėšas investuoti, 2020-12-31 duomenimis, investuota 39,7 proc. visos fondui išmokėtos kompensacijos sumos.

2020 metais Vyriausybė¹² perdavė fondo nuosavybėn Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos patikėjimo teise valdomą, valstybei nuosavybės teise priklausančią nekilnojamąjį turtą – religinės paskirties pastatus Vilniuje¹³, kaip kompensaciją už žydų religinių bendruomenių nekilnojamąjį turtą, Lietuvos žydų religiniams, kultūros, švietimo ir mokslo tikslams. 2023 m. mokėtinos piniginės kompensacijos dydis bus sumažintas šių pastatų verte.

⁷ Vienintelio dalininko sprendimais (2017-09-08 Nr. 1/2017-09-08, 2018-01-22 Nr. 1/2018-01-22, 2019-08-30 Nr. 1/2019-08-30 ir 2020-09-14 Nr. 1/2020-09-14) patvirtintos Geros valios fondo lėšomis finansuojamų projektų paraiškų teikimo taisyklės.

⁸ Vienintelio dalininko 2018-11-27 sprendimu Nr. 1/2018-11-27 patvirtintas VšĮ Geros valios fondo projektų atrankos komiteto darbo reglamentas.

⁹ Ten pat.

¹⁰ 2020 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymas.

¹¹ Geros valios kompensacijos už žydų religinių bendruomenių nekilnojamąjį turtą įstatymo 3 str. pakeitimo įstatymas.

¹² Vyriausybės 2020-07-29 nutarimas Nr. 849 „Dėl valstybės nekilnojamojo turto perdavimo viešosios įstaigos Geros valios kompensacijos už žydų religinių bendruomenių nekilnojamąjį turtą disponavimo fondo nuosavybėn“.

¹³ Vilniaus Didžiosios sinagogos ir Mikvių pastato pamatai, kurių vertė – 1,24 tūkst. Eur.

AUDITO REZULTATAI

Kompensacija naudojama laikantis teisės akto

1. Atlikę valstybės biudžeto lėšų, kurias Vyriausybės kanceliarija skyrė viešajai įstaigai Geros valios kompensacijos už žydų religinių bendruomenių nekilnojamąjį turtą disponavimo fondui, taip pat fondo nuosavybėn perduoto valstybės nekilnojamojo turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais 2020 metais teisėtumo vertinimą, reikšmingų pažeidimų nenustatėme. Ankstesnio audito¹⁴ metu fondui teikėme pastebėjimus dėl jo atliekamų projektų paraiškų vertinimo ir projektų veiklos stebėsenos ir rekomendavome tobulinti šių procesų teisinį reglamentavimą. Audituojamuoju 2020 metų laikotarpiu rekomendacijos nebuvo įgyvendintos, todėl minėti procesai iš esmės nepakito: nustatėme atvejų, kai vertinant projektų paraiškas priimamiems sprendimams trūko argumentavimo, projektų vykdytojų atsiskaitymo dokumentuose nurodytos išlaidos neturėjo aiškių sąsajų su vykdyto projekto tikslais. Pažymėtina, kad fondas 2021 m. sausio mėn. įgyvendino priemones, susijusias su reikalavimų projektų vykdytojų pateikiamai informacijai (atsiskaitant už panaudotas lėšas) stiprinimu.
2. Ankstesnio audito metu konstatavome, kad fondas 2012–2015 metais įstatyme nenustatytiems tikslams – administravimo išlaidoms apmokėti – panaudojo 313,80 tūkst. Eur kompensacijos lėšų. Fondas įsipareigojo nuo 2017-01-01 iki 2023-03-01 šias lėšas atkurti (grąžinti į projektų finansavimui skirtų lėšų dalį) iš pajamų, gautų iš lėšų investavimo ir pardavimų¹⁵.
3. Per 2020 m. grąžinta 60,75 tūkst. Eur, iš viso iki 2020-12-31 atkurta 70,11 tūkst. Eur, arba 22,3 proc., ne pagal paskirtį panaudotų lėšų. Neatkurtas lėšų likutis 2020-12-31 sudaro 243,68 tūkst. Eur. Fondas informavo, kad priimtas sprendimas 2020 m. uždirbtą pelną, kuris sudaro 11,9 tūkst. Eur, grąžinti į projektų finansavimui skirtų lėšų dalį. Vyriausybės kanceliarijos prašymu fondas parengė ne pagal paskirtį panaudotų lėšų atkūrimo planą. Plane pateiktos turimų investicijų grąžos prognozės, iš kurių daroma prielaida, jog būsimaisiais laikotarpiais planuojamos gauti grąžos užteks ne pagal paskirtį panaudotų lėšų likučiui padengti.
4. Atsižvelgdami į pastarųjų metų fondo uždirbto pelno dydį ir į tai, jog patvirtintame lėšų atkūrimo plane nenumatyta jų atkurti tarpiniu laikotarpiu, įžvelgiame riziką, kad lėšos nebus grąžintos į projektų finansavimui skirtų lėšų dalį numatytu laiku ir kad kompensacijos už Lietuvos žydų religinių bendruomenių nekilnojamąjį turtą pervedimo ir naudojimo sutartyje, sudarytoje su Vyriausybės kanceliarija, nustatytas įsipareigojimas nebus įvykdytas. Todėl pasiūlėme¹⁶ fondui jau šiame etape numatyti priemones minėtai rizikai valdyti.

Finansinio audito departamento direktorė

Emilija Jasaitienė

Finansinio audito departamento valstybinė auditorė

Inga Liutkevičiūtė

¹⁴ Valstybinio audito ataskaita „Valstybės biudžeto lėšų, skirtų viešajai įstaigai Geros valios kompensacijos už žydų religinių bendruomenių nekilnojamąjį turtą disponavimo fondui, valdymo, naudojimo ir disponavimo jomis 2019 metais teisėtumas“, 2020-02-10 Nr. FAE-1.

¹⁵ Kompensacijos už Lietuvos žydų religinių bendruomenių nekilnojamąjį turtą pervedimo ir naudojimo sutartis, 2020-03-01 Nr. LRVK-30/20.

¹⁶ 2021-01-27 raštas Nr. SD-(6-9.1.1-E-6083)-81 „Dėl valstybinio audito rezultatų“.

PRIEDAS

Valstybinio audito ataskaitos
„Valstybės biudžeto lėšų ir turto, skirtų viešajai įstaigai Geros valios kompensacijos už žydų religinių bendruomenių nekilnojamąjį turtą disponavimo fondui, valdymo, naudojimo ir disponavimo jais 2020 metais teisėtumo vertinimas“
priedas

Audito apimtis ir metodai

Audito tikslas:

- įvertinti valstybės biudžeto lėšų ir turto, skirtų viešajai įstaigai Geros valios kompensacijos už žydų religinių bendruomenių nekilnojamąjį turtą disponavimo fondui, valdymo, naudojimo ir disponavimo jais 2020 metais teisėtumą.

Auditas atliktas:

- pagal Valstybinio audito reikalavimus¹⁷ ir tarptautinius aukščiausiųjų audito institucijų standartus¹⁸;
- siekiant gauti pakankamą užtikrinimą, kad valstybės / fondo lėšos ir turtas valdomi, naudojami ir jais disponuojama teisėtai. Visiškas užtikrinimas neįmanomas dėl įgimtų audito ir vidaus kontrolės apribojimų bei to fakto, kad netikrinome visų (100 proc.) ūkinių operacijų, ūkinių įvykių ir sudarytų sandorių.

Audito apimtis ir metodai	
2020 m. gautos kompensacijos lėšos ir patirtos išlaidos	<p>2020 m. fondas iš Vyriausybės kanceliarijos gavo 3,62 mln. Eur kompensacijos lėšų, kurias valdybos sprendimu¹⁹ paskirstė taip:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 1,83 mln. Eur, arba 50,7 proc., skyrė projektams finansuoti; • 0,36 mln. Eur, arba 10 proc., skyrė administravimo išlaidoms apmokėti; • 1,42 mln. Eur, arba 39,3 proc., skyrė investuoti. <p>2020 m. patirtos išlaidos:</p> <ul style="list-style-type: none"> • projektams finansuoti pervesta 2,11 mln. Eur, sąnaudomis (projektų vykdytojų tinkamomis išlaidomis) pripažinta 2,39 mln. Eur; • administravimo išlaidos sudarė 0,21 mln. Eur; <p>2020 m. investuota 1,44 mln. Eur.</p>
Turtas, kuriuo fondas disponavo 2020 m.	Vyriausybė ²⁰ perdavė fondo nuosavybėn Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos patikėjimo teise valdomą, valstybei nuosavybės teise priklausantį nekilnojamąjį turtą – religinės

¹⁷ Valstybės kontrolieriaus 2002-02-21 įsakymas Nr. V-26 „Dėl Valstybinio audito reikalavimų patvirtinimo“.

¹⁸ Atitikties audito (4000-asis TAAIS) standartas. Prieiga per internetą: <https://www.issai.org/pronouncements/issai-4000-compliance-audit-standard/>.

¹⁹ VŠĮ Geros valios kompensacijos už žydų religinių bendruomenių nekilnojamąjį turtą disponavimo fondo ir VŠĮ Lietuvos žydų paveldo fondo valdybų 2020-12-22 posėdžio protokolas Nr. 15 (6 klausimas).

²⁰ Vyriausybės 2020-07-29 nutarimas Nr. 849 „Dėl valstybės nekilnojamojo turto perdavimo viešosios įstaigos Geros valios kompensacijos už žydų religinių bendruomenių nekilnojamąjį turtą disponavimo fondo nuosavybėn“.

	Audito apimtis ir metodai
	paskirties pastatus Vilniuje (Vilniaus Didžiosios sinagogos ir Mikvių pastato pamatai), kurių vertė – 1,24 tūkst. Eur, kaip kompensaciją už žydų religinių bendruomenių nekilnojamąjį turtą, Lietuvos žydų religiniams, kultūros, švietimo ir mokslo tikslams.
Sritis, kuriose nustatytas kontrolės procedūrų efektyvumas (atliktas kontrolės testavimas)	<p>Atlikus fondo veiklos ir vidaus kontrolės sistemų tyrimą, reikšmingų rizikų nenustatyta. Atlikti kontrolės testai vidaus kontrolei užtikrinti (atrinktų projektų):</p> <ul style="list-style-type: none"> ● projektų paraiškų administracinis vertinimas; ● projektų vykdytojų priežiūros proceso vertinimas; ● projektų vykdytojų atsiskaitymo kokybės vertinimas.
Sritis, kuriose atliktos pagrindinės audito procedūros (detalieji testai ir (ar) analitinės procedūros)	<p>2020 m. valstybės biudžeto lėšų ir turto, skirtų fondui, valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumui įvertinti atliktos pagrindinės procedūros:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● įvertinome lėšų naudojimą projektams finansuoti. Atsirinkome ir patikrinome 10 projektų. Įvertinta 1,66 mln. Eur, arba 78,8 proc., visų per 2020 metus projektams finansuoti pervestų kompensacijos lėšų; ● įvertinome lėšų panaudojimą administravimo išlaidoms apmokėti (patikrinome 83,4 proc. šių išlaidų). Vertintos darbo užmokesčio, teisinių ir projektų vertinimo paslaugų pirkimo išlaidos; ● vertinome, ar pasirenkant investavimo priemonę buvo atsižvelgta į investuotų lėšų saugumą, likvidumą, metinį pelningumą, komisinio užmokesčio ar kitų išlaidų dydį; ● patikrinome, ar banko išrašuose (metų pabaigoje) nurodyti kompensacijos lėšų likučiai atitiko apskaitos registruose nurodytus likučius; ● vertinome, kaip fondas vykdė sutartinius įsipareigojimus dėl ne pagal paskirtį panaudotų lėšų atkūrimo; ● vertinome 2020 m. atmestų paraiškų pagrįstumą.
Teisės aktai, kurių atitiktis vertinta	<ul style="list-style-type: none"> ● Geros valios kompensacijos už žydų religinių bendruomenių nekilnojamąjį turtą įstatymas, 2011-06-21 Nr. XI-1470 (su vėlesniais pakeitimais); ● 2020 m. valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymas, 2019-12-17 Nr. XIII-2695; ● VŠĮ Geros valios kompensacijos už žydų religinių bendruomenių turtą disponavimo fondo įstatai, įregistruoti Juridinių asmenų registre 2015-12-30; ● vienintelio dalininko sprendimais (2017-09-08 Nr. 1/2017-09-08, 2018-01-22 Nr.1/2018-01-22, 2019-08-30 Nr. 1/2019-08-30 ir 2020-09-14 Nr. 1/2020-09-14) patvirtintos Geros valios fondo lėšomis finansuojamų projektų paraiškų teikimo taisyklės; ● vienintelio dalininko 2018-11-27 sprendimu Nr.1/2018-11-27 patvirtintas VŠĮ Geros valios fondo projektų atrankos komiteto darbo reglamentas; ● VŠĮ Geros valios kompensacijos už žydų religinių bendruomenių nekilnojamąjį turtą disponavimo fondo direktoriaus įsakymais (2017-12-13 Nr. 59, 2019-01-15 Nr. 94 ir 2019-10-31 Nr. 112) patvirtintas Geros valios kompensacijos už žydų religinių bendruomenių nekilnojamąjį turtą lėšomis finansuojamų projektų veiklos stebėsenos, veiklos ir finansinių ataskaitų tikrinimo ir tvirtinimo procedūrų aprašas; ● vienintelio dalininko 2018-03-12 sprendimu Nr. 1/2018-03-12 patvirtintos Etikos gairės ir praktika, įskaitant interesų konfliktų politiką.

NAUDINGI • VERTINAMI • ATPAŽŪSTAMI

